

Зрозуміло, що на цьому етапі розвитку педагогіки проблематичними є процедури ідентифікації, діагностування, кількісного вимірювання та оцінювання компетентностей, але в Україні ігнорується навіть первинний етап запровадження компетентнісного підходу – орієнтація на нього цілей освіти.

Тобто, саме компетентнісний підхід до професійної підготовки здатен сприяти розвитку ефективних поліцейських, які володіють ключовими компетентностями XXI століття та усвідомлюють необхідність їх постійного вдосконалення та здатні до цього в умовах динамічних суспільних змін.

Список бібліографічних посилань

1. Wimshurst K., Ransley J. Police education and the university sector: Contrasting models from the Australian experience. *Journal of Criminal Justice Education*. 2007. Vol. 18, No. 1. P. 106–122.
2. Концепція реформування освіти в Міністерстві внутрішніх справ України: затв. наказом МВС України від 25.11.2016 № 1252.
3. Про Національну поліцію: закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
4. Про вищу освіту: закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 37–38. Ст. 2004.
5. Millar M., Mao Z., Moreo P. Hospitality management educators vs. the industry: A competency assessment. 2008.
6. Glenn R. W. et al. Training the 21st cent. police officer: Redefining police professionalism for the Los Angeles Police Department. Rand Corporation, 2003. P. 14.

Отримано 02.03.2017

УДК 159.9

Тетяна Олексіївна ГАЛЬЦЕВА,

доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,

кандидат психологічних наук, доцент

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНОЇ САМОЕФЕКТИВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПРАВООХОРОНЦЯ

Розглянуто проблему самоєфективності майбутнього спеціаліста у вищому навчальному закладі та психолого-педагогічні умови становлення самоєфективності особистості. Наведено принципи психолого-педагогічної моделі розвитку навчальної само ефективности.

Входження України в освітній Європейський простір у рамках Болонського процесу висуває вимоги щодо перебудови сучасної освіти, запровадження європейських стандартів якості надання освітніх послуг,

інноваційних підходів щодо організації навчального процесу. Пріоритетним завданням вищої освіти на сьогодні є не тільки розвиток і становлення професійних якостей, компетенцій, особистісний розвиток майбутнього спеціаліста, а й формування потреби вчитися упродовж всього життя, уміння управляти власною навчальною ефективністю.

Навчальну самоефективність особистості ми розглядаємо як феномен самосвідомості, що передбачає уміння індивіда усвідомлювати життєвий смисл навчання, позитивно оцінювати зовнішні та внутрішні ресурси, визначати цілі саморозвитку, самостійно та продуктивно управляти власною навчально-пізнавальною діяльністю для досягнення особистісно-значущого результату, що сприятиме трансформації суб'єкта навчальної діяльності у суб'єкт власного розвитку.

Проблему становлення самоефективності майбутнього спеціаліста у вищому навчальному закладі досліджували М. І. Гайдар, Т. І. Васильєва, О. В. Калініна, Н. Н. Колмогорцева, Ф. А. Байбанова, В. Н. Кобець, Н. Ф. Ліпінська, І. І. Сняданко, Є. В. Диса, О. Л. Фаст та інші.

М. І. Гайдар вважає, що на етапі вузівського навчання, становлення самоефективності особистості може відбуватися як природнім, так і цілеспрямованим розвитком, завдяки створенню спеціальних психолого-педагогічних умов, серед яких він виділив:

- 1) активізацію і розвиток рефлексивних здібностей студентів;
- 2) поглиблення уявлень про власні професійно-важливі якості і можливості їх розвитку;
- 3) психолого-педагогічний вплив на професійну Я-концепцію студентів;
- 4) зміцнення реалістичної професійної самооцінки і позитивного професійного самовідношення студентів;
- 5) підвищення у студентів впевненості у собі і своєму професійному потенціалі [1, с. 11].

Серед умов становлення самоефективності в процесі навчання у вузі Т. І. Кремешна виділила:

- актуалізацію ціннісного ставлення майбутніх спеціалістів до оволодіння професійною самоефективністю;
- створення рефлексивно-оцінного середовища у навчальному закладі;
- організацію самовдосконалення майбутніх спеціалістів в контексті формування професійної самоефективності [2, с. 95]

З погляду С. М. Мусійчук у вищому навчальному закладі необхідно розвивати різні види самоефективностей (навчальну, комунікативну, професійну) в процесі вивчення фахових та не фахових дисциплін згідно навчального плану за допомогою методів бесіди, мозкової атаки, роботи фокус-груп, ситуаційно-рольових ігор, тренінгів, вправ тощо [3].

На нашу думку, у вищому навчальному закладі необхідно створити психолого-педагогічну модель для розвитку навчальної самоефективності майбутніх правоохоронців. Головними принципами організації професійної підготовки у вищому навчальному закладі мають бути:

- *принцип гуманізації та психологізації* – включає побудову навчання на гуманістичних засадах, що сприяє підвищенню психологічної культури учасників навчального процесу;

- *принцип цілеспрямованості та самодетермінації* – спрямовує процес навчання на самомотивацію та свідоме прийняття навчальних цілей;

- *принцип соціальної активності та взаємодії* – спрямовує процес професійного підготовки на самовдосконалення суб'єкта навчання, вироблення ним активної соціальної позиції та готовності до ефективної взаємодії;

- *принцип неперервності та варіативності* – полягає в організації навчання різновікових категорій споживачів освітніх послуг з різними освітніми інтересами та потребами, сприяє формуванню готовності вчитися протягом всього життя;

- *принцип свободи вибору* – створює широкі можливості для вільного вибору змісту, форм та методів навчання;

- *принцип інтенції студента на вибір руху траєкторій в освітньому просторі* – створює умови для самовизначення, саморозвитку, самореалізації та самоздійснення суб'єкта у процесі професійної підготовки.

Серед психолого-педагогічних умов, що впливатимуть на розвиток навчальної самоефективності правоохоронців ми виділяємо:

- створення інноваційно-рефлексивного середовища, що сприятиме активності учасників навчального процесу та розвитку їх рефлексивних здібностей;

- надання права на ризик та помилку, що сприятиме підвищенню впевненості та зняттю відчуття страху у ситуації невизначеності;

- суб'єкт – суб'єктні відносини та толерантне ставлення до будь-якої думки учасників навчального процесу;

- різноманітність навчальних технологій та методів навчання;

- перетворення особистісного потенціалу в ресурси власної освіти;

- розширення можливостей для самореалізації та самоздійснення особистості.

Становлення навчальної самоефективності правоохоронця у навчальному процесі має відбуватися через формування у студентів якостей суб'єкта власного розвитку, серед яких:

1. Впевненості у навчальних здібностях (компетентностях), вміння орієнтуватися в різних освітніх напрямках та використовувати можливості освітнього простору для рішення навчальних задач.

2. Переважання внутрішніх мотивів навчальної діяльності (самодетермінації, саморозвитку, самовдосконалення, самозміни, саморуку та ін) над зовнішніми.

3. Вміння застосовувати різні навчальні стратегії та засоби рішення навчальних задач.

4. Високий рівень розвитку рефлексії власних навчальних дій, особистісних змін, міжособистісної взаємодії.

5. Здатність до визначення задач власного розвитку, готовність проектувати в умовах неперервної освіти траєкторію саморуку, самозмінення, самовдосконалення.

Вважаємо, що на всіх заняттях з дисциплін навчального плану підготовки фахівця має відбуватися процес розвитку навчальної самоефективності студентів під керівництвом викладачів, які повинні володіти психологічними інструментами впливу на особистість майбутніх правоохоронців.

Список бібліографічних посилань

1. Гайдар М. И. Развитие личностной самоэффективности студентов-психологов на этапе вузовского обучения: дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07. Воронеж, 2008. 260 с.

2. Кремешна Т. І. Формування професійної самоефективності майбутніх учителів музики: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Одеса, 2008. 18 с.

3. Мусійчук С.М. Концептуальна модель формування самоефективності майбутніх лікарів ветеринарної медицини у процесі професійної підготовки. *Теорія та методика управління освітою*. 2010. № 10. 11 с. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/25.pdf (дата звернення: 19.02.2017)

Отримано 20.02.2017

УДК 159.9:351.74

Ігор Володимирович КЛИМЕНКО,

начальник Департаменту кадрового забезпечення

Національної поліції України (м. Київ),

кандидат психологічних наук

СИСТЕМА ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ ТА САМОРОЗВИТКУ КУРСАНТІВ-ПРАВООХОРОНЦІВ

Доведено актуальність впровадження та використання в освітньому процесі ВНЗ МВС нових досягнень у галузі практичної психології, зокрема створення системи спеціалізованої психологічної підтримки і допомоги особистості. Розвиток особистості і специфіка професійної діяльності детермінують складові психологічного супроводу – його цілі, завдання, функції, етапи, аспекти, технології і засоби здійснення.